

apd

EGLUTĒ

BIRŽELIS * 2005 * JUNE

VOL 56/NR. 6

EGLUTĖ

BIRŽELIS / JUNE / 2005 VOL 56 / NR. 6

PRIE EGLUTĖS SUSIRINKO:

Labas vasaros saulutei....1

Pasakų senelės pasakos

Gudrusis triušis ir
asiliukas....2

Vasaros vardai....5

Žolės dainelė....6

Smėlio pilys....7

Upinis....9

Galvosūkių....33

Senolio padavimai,
legendos, istorijos

Šatrija - žemaičių
šventovė....14

Žibuoklė ir sraigė....16

Padangių
narsuoliai....17

Ar žinai?...28

Tikėjimo keliu....12

Vaikų kūryba....21

Juokų maišelis....32

Pirmame viršelyje: Viliaus Vyšniausko piešinys. LA Šv. Kazimiero mokykla.

EGLUTĖ: mėnesinis lietuviškas laikraštėlis vaikams užsienyje. Išeina 10 numerių per metus; prenumerata - 15 US dol., į Lietuvą ir kitus kraštus - 20 US dol. Atsiųstą medžiagą redakcija taiso ir tvarko savo nuožiūra.

LEIDŽIA: JAV LB Švietimo taryba

REDAKTORĖ: Aušra Spitrienė

ADMINISTRACIJA, MAKETAVIMAS, SPAUSDINIMAS: Ričardo spaustuvė. tel.: 708-430-1911

EGLUTĖ (USPS 169-200)(ISSN 1078-411X) a magazine for children in Lithuanian language. Published monthly except July and August. Yearly subscription \$15.00 single copy \$1.50, to Lithuania and other countries. \$20.00 (USA currency). Published by Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465. Second class postage paid at Lackport, IL 60441. Postmaster send address corrections to: Eglute Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465.

Labas vasaros saulutei

Vytė Nemunėlis

Labas vasaros saulutei,
Labas pievoms ir miškams,
Labas gervei ir gegutei,
Ir kiškučiams, ir vilkams!..

Nebereiks daugybės knygų
Vis nešioti su savim,
Dvejetuką tartum grybą
Upėn įmečiau žuvim...

Žirnio mėlynas žiedelis
Pamokins mane gamtos,
Ir papurgalvis paukštelis
Man čiulbėjęs nenustos.

Bėgdamas ežia kiškiukas
Man kaip draugas nusijuoks,
Ir kiekvienas kupsteliukas
Su manim pievelėj šoks.

Labas vasaros saulutei,
Labas pievoms ir miškams,
Labas gervei ir gegutei,
Ir visiems laukų vaikams.

Iš avelių debesų
Vėjo siūlu vilnoniu,
Mezga pasaką senelė,
Deda pasakų skrynelėn.
Atsisėsk ir paskaityk
Pasakų šalin sugrįžk.

GUDRUSIS TRIUŠIS IR ASLUKAS

Kartą lapė turėjo sodelį, kur augino storus ir sultingus arbūzus. Vieną rytą ji pasipiktinusi pamatė, kad naktį kažkas pasivaišino pačiais saldžiausiais. Apsišvalgiusi lapė suprato, kad svečias bus įlindęs per tvoros plyšį.

- Nenaudėlis bet aš jį nubausiu. Lapės garbės žodis!

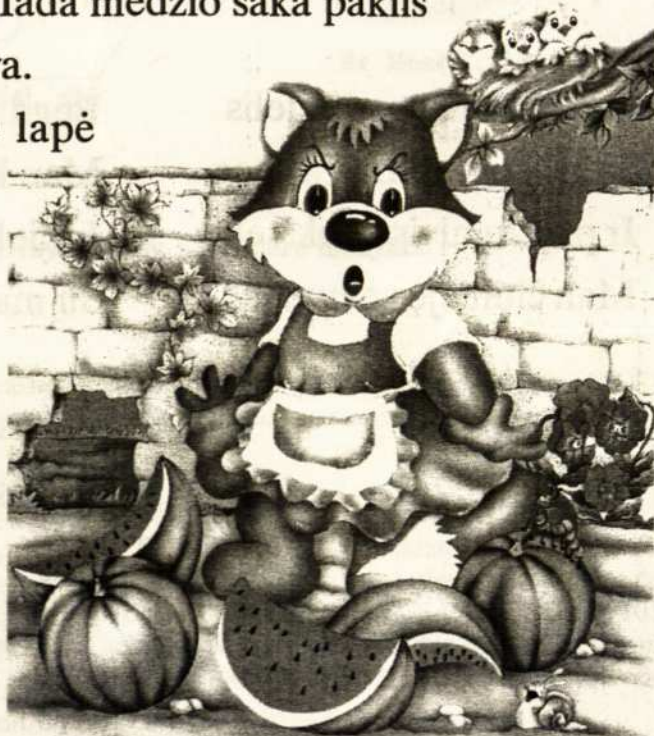
Taip tarusi, lapė sumeistravo gudrius spąstus. Paėmusi virvę, vieną jos galą pririšo prie medžio šakos. Iš kito virvės galo padarė kilpą, kurią pritvirtino prie tvoros. Tas, kas bandys patekti į sodą per plyšį tvoroje, įlips į kilpą. Tada medžio šaka pakils ir pakabins plėšiką žemyn galva.

Patenkinta savo darbu lapė trynė letenas:

- Dabar pažiūrėsime, kas vagia mano arbūzus!

Apie vidurnaktį, kai lapė saldžiai miegojo, prie sodo tvoros tyliai tyliai prisėlino triušis.

Triušis labai atsargiai lindo pro tvoros skylę, bet

Sumeistravo

- padarė.

Išplepėti

- papasakoti kitų paslaptis be leidimo.

Šykštuolė

- skūpi ir nenorinti niekam pinigų duoti.

Gobšuolis

- tas kuris nori visko ir nežino kada gana.

Matai, kad pasakose būna daug visokių gražių senoviškų ir nevisai suprantamų žodžių. Bet nenusimink - Senelė tau paaiškins.

staiga pajuto, kaip kažkas skaudžiai sugniaužė letenėlę. Ir štai, kaip lapė ir buvo sugalvojusi, vagišius pakibo žemyn galva ant aukštos medžio šakos.

Triušis suprato papuoles į spąstus, iš kurių vienas niekaip neišsikapstys.

Taip bekabodamas triušis išgirdo žingsnius. Tai asiliukas skubėjo namo.

- Triušė, ką čia veiki šitaip kabėdamas?

- Jei pažadi niekam neišplepėti paslapties, pasakysiu, kad lapė manęs prašė prižiūrėti jos arbūzus.

- Bet kodėl juos prižiūri žemyn galva? Neatrodo, kad tau būtų patogiau...

- Matai, lapė nori būti tikra, kad neužmigsiu. Todėl nusprendė pakabinti mane žemyn galva.

- Suprantu, tu labai aukojiesi. Ar ta sena šykštuolė bent moka už tai?

- Už tokį didelį vargą paprašiau man mokėti po auksinį už kiekvieną darbo valandą.

Tačiau arbūzus žadėjau saugoti tik aštuonias valandas ir nė minutės daugiau! Žinai, aš juk ne gobšuolis!

- Kaip tau pasisekė! Vienas

auksinis per valandą! Vadinasi, aštuoni auksiniai per naktį. Tokios sumos per visą savo gyvenimą nebuvau uždirbęs!

- Man tokie pinigai tikra smulkmena! Jei nori, galiu tau perleisti arbūzų saugotojo darbą.

- Jei noriu? Žinoma, kad noriu!

Asiliukas tuojau atlaisvino kilpą, išleido triušį ir vietoj jo

pasikabino pats.

Vos tik patekėjo saulė, lapė puolė į sodelį.

Mirtinai nuvargęs ir kęsdamas baisius skausmus, asiliukas apsidžiaugė pamatęs lapę ir, galvodamas apie aštuonis auksinius pinigėlius, pasisveikino:

- Sveika, lapė! Ar atnešei, ką man skolinga?

- Žinoma, atnešiau, bjaurus vagišiau!

Ir kad ims vanoti vargšą asiliuką!

Vargšeliui kliuvo kaip reikiant!

Galop lapė pavargo ir paleido nelaimingą asiliuką. Eidamas namo, sumuštas ir šlubas asiliukas galvojo:

- Buvau kvailas, kad patikėjau lengvai uždirbamais pinigais!

vasaros vardai

violeta palčinskaitė

Vienas du,
Vienas du,
Kuo tu, vasara, vardu?
Kas tu?
Liepa - ar tu žalias
Pienių sklidinas birželis?
O, gal būt, gali tu būti
Riešutų ramus rugpjūtis?
Vienas du,
Vienas du,
Kuo tu, vasara, vardu?

- Taip, tiesa, esu tas žalias
Pienių sklidinas birželis,
Kai birželis jus palieka -
Aš - medum pakvipus liepa,
O paskui - turėčiau būti
Riešutų ramus rugpjūtis,
Vienas du,
Vienas du,
Va, kiek daug turiu vardų.

ŽOLĖS DAINELĖ

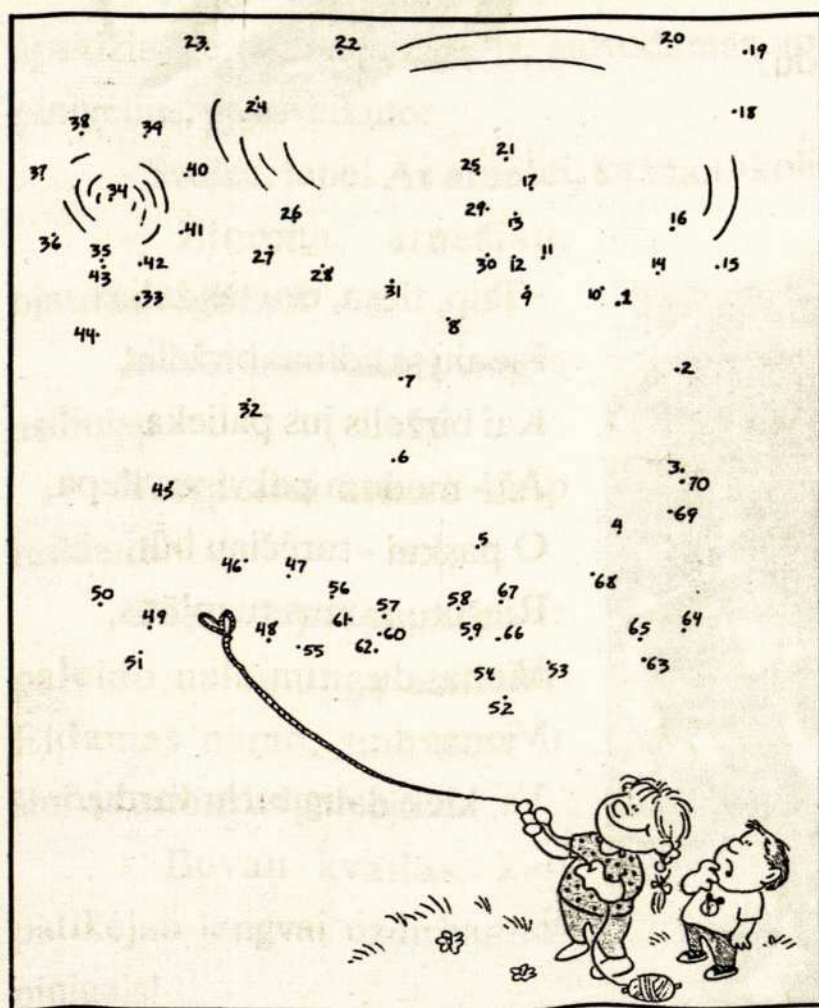
Violeta PALČINSKAITĖ

O -lia-lia, žolė žalia
Patvory, laukuos, šile.
O-lia-lia, žolė žalia, -
Pasėdėkite šalia.

Žalios gatvės, žalios aikštės,
Kur žali žmogiukai vaikšto,
Ten, tikėkit, net dainelė
Turi spalvą - ryškiai žalią.

Žolėje žalsvai apšviestas
Vabalų didžiulis miestas:
Spindi bokštai jų smaili
Ir stogai - žali žali.

O-lia-lia, žolė žalia
Patvory, laukuos, šile.
O-lia-lia, žolė žalia, -
Pasėdėkite šalia.

Sujunk taškelius

SMĖLIO PILYS

Nida Glebauskaitė

Sako, kad smėlio pilys, kurias vaikai
supila ant jūros kranto dieną, vakare kalba... O
apie ką?..

Raudonskruostė Onytė su geltona skarele ką tik užbaigė
savo pilį. Išdidžiai ją apžvelgė ir pareiškė:

- Mano pilis tikrai pati gražiausia! Nes aš ją papuošiau
spalvotais akmenukais.

- Ne, mano pilis geresnė už tavo! – puolė ginčytis saulės
nubučiuota nosyte Juozukas. – Ji ne tik gražiausia. Ji ir saugiausia!
Matai, koks griovys ją supa!

- Ką jūs čia šnekate? Mano pilaitė ir saugiausia ir gražiausia,
išdidžiai tarė baltaplaukis berniukas, kurio vardo nė vienas
nežinojo. – Ji papuošta akmenukais ir gražiomis kriauklėmis. O
ją saugo dideli smėlio pylimai!

- Va ir ne, va ir ne! Mano pilaitė nors ir maža, bet labai
graži! – dar labiau užrietė savo riestą nosytę
mažylis Mantas. – Ji su bokštais ir pylimais.
Mano pati gražiausia ir mano mama taip
sakė!

Gal jie šitaip būtų ir
ginčijęsi be galo, be krašto.
Bet atėjo laikas, kai visiems
teko keliauti namo.

Jūros krantas ištuštējo.

- Kokie keisti tie žmonių vaikai! – pirmoji prabilo baltaaplaukio statyta pilaitė. – Ginčijasi... Juk mes visos tokios gražios!

- Ir kiekvieną kartą kitokios, - pritarė jai kažkuri. – Šiandien vienokios, o rytoj...

- Taip, taip... juk vos tik mus paglostys bangelė, mes ir vėl virsime pajūrio smėliu, - susimąsčiusi pasakė Onytės pilaitė.

- Bet bus smagu rytoj jus visas vėl matyti! Kitokias! – sukrykštavo mažoji Mantuko pilaitė.

Tik Juozuko pilis ilgai tylėjo. Paskui apžvelgė pajūrį ir pasakė tai, apie ką, atrodo, visos smėlio pilys dabar ir galvojo:

- Gera šiandien buvo diena. Nė vienas vaikas mūsų netrypė ir negriovė. Būtų gerai jei ir rytoj pajūry nebūtų piktų vaikų. Juk taip smagu palydėti saulę, kai dar esi pilaitė!

- Taip! – sutartinai atsiduso visos.

- Žiūrėkite! – šūktelėjo pati aukščiausia smėlio pilis. – Jau saulutė leidžiasi! Greitai mus paglostys bangelė ir mes užmigsime.

Parašykime vaikams laišką!

Parašykime,
parašykime!... – nuvilnijo per
pajūrį. Saulutė leidosi į jūrą.
Vanduo raibuliavo įvairiomis
spalvomis.

- Labos nakties, saulute!
– viena po kitos atsisveikino
gražiosios smėlio pilys.

Paskui jas visas švelniai paglostė geroji bangelė ir palinkėjo
saldžių sapnų.

O rytą nežinia iš kur ant kranto atsirado užrašas:
„Mes gražios. Negriaukit mūsų!..“

UPINIS

Buvo labai karšta vasara. Kiekvieną dieną žmonės lėkdavo
prie upės atsigaivinti. Išoka į vėsų vandenį, pasitaško, atsigaivina,
paplaukioja ir vėl namo. Kasdien prie upės skambėjo suaugusių ir
vaikų klegesys. Bet vieną dieną upei kažkas nutiko. Kas tik paneria
vandenin tuoj pat šoka klykdami į krantą.

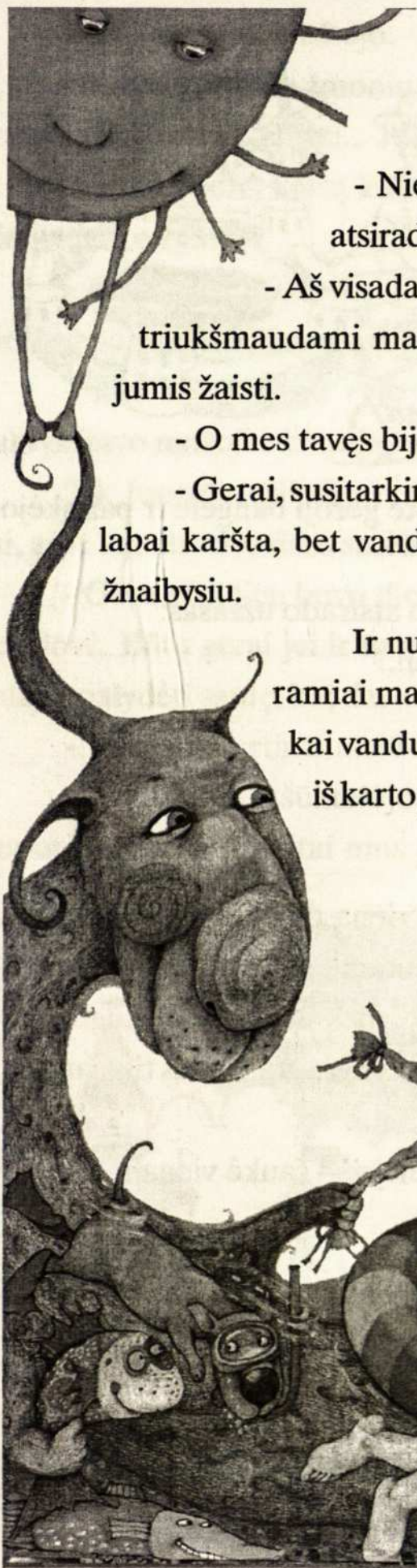
- Kažkas mane už kasos timptelėjo! – šaukė viena mergytė.
- O man į koją įžnybė!
- O man už kelnaičių patampė!

Išsigando ir suaugusieji, ir vaikai. Nesupranta, kas upei
nutiko. Vaikšto visi paupiu liūdni, taip karšta, o maudytis baisu.

O tas kažkas upėje irgi ėmė liūdėti: nėra su kuo žaisti. Iškišo
galvą iš vandens ir šaukia:

- Kur jūs visi pradingote?

ELNUTĖ

- Sužiuro žmonės į jį ir klausia:

- Kas tu toks?

- Aš Upinis! Aš upės dvasia...

- Nieko apie tave negirdėjome. Iš kur tu atsiradai?

- Aš visada čia gyvenau. Visą laiką miegojau, bet triukšmaudami mane pažadinote. Man labai smagu su jumis žaisti.

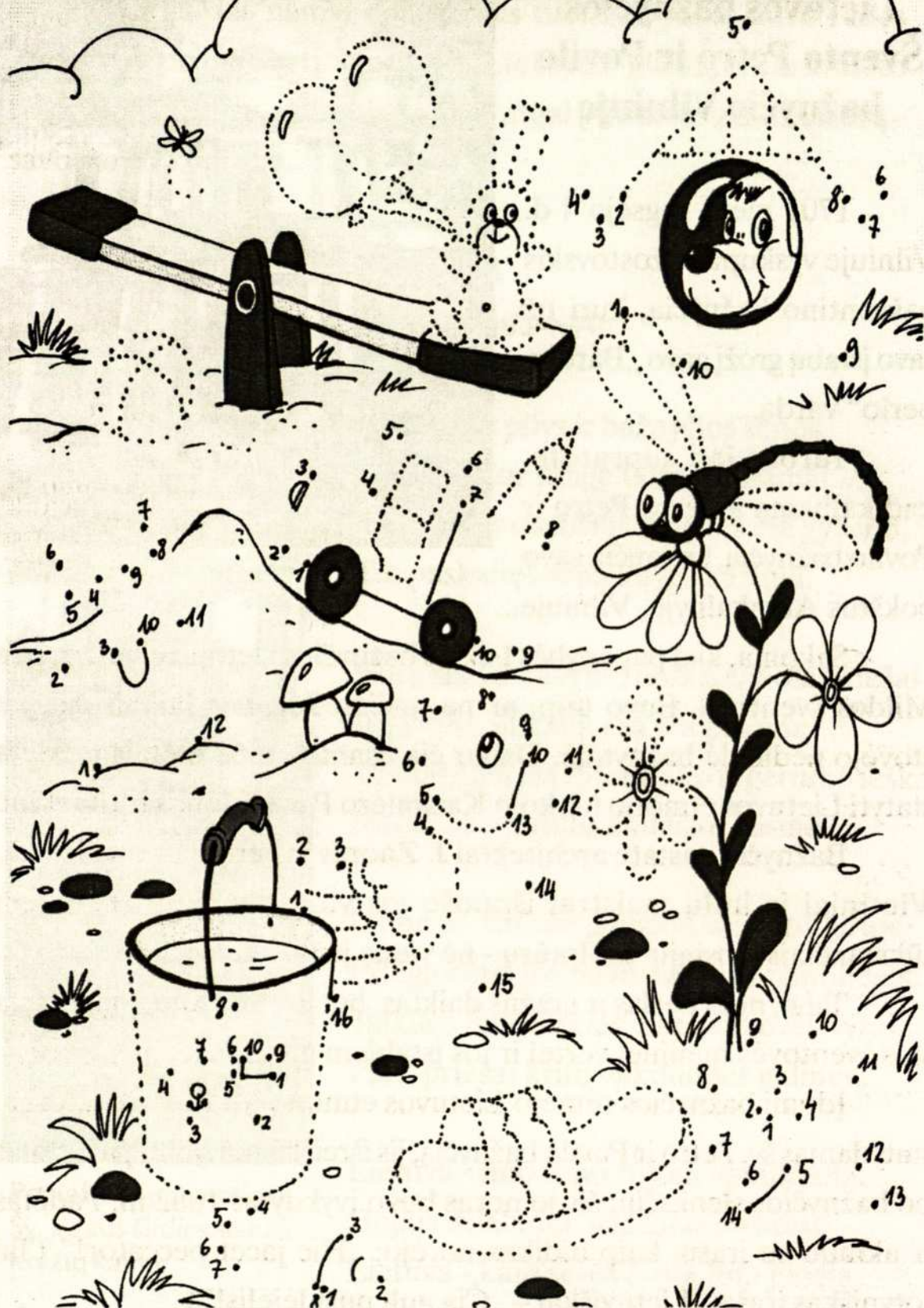
- O mes tavęs bijome. Gal tu gali vėl užmigti?

- Gerai, susitarkime. Aš miegosiu, kada bus labai karšta, bet vandeniui atšalus aš vėl jus žnaibysiu.

Ir nuo to laiko upėje žmonės ramiai maudosi tik per karščius. O kai vanduo šaltokas, įlipęs vandenin iš karto pajunti Upinio pirštus...

ATOSTOGAUJU!

Sujunk taškelius ir viską nuspalvink ir pamatysi kas ir kur savo vasaros atostogas leidžia

Tikėjimo keliu

Lietuvos bažnyčios Švento Petro ir Povilo bažnyčia Vilniuje

1701 metų rugsėjo 4 d. Vilniuje vyskupas Bžostovskis pašventino bažnyčią, kuri už savo įstabų grožį gavo „Baroko perlo“ vardą...

Turbūt jau supratote, kad kalbama apie šv. Petro ir Povilo bažnyčią, keliančią savo bokštus Antakalnyje, Vilniuje...

Sakoma, kad pagonybės laikais bažnyčios vietoje buvusi deivės Mildos šventovė. Buvo taip, ar ne, tačiau Jogailos laikais čia jau stovėjo nedidelė bažnytėlė. Dabar čia esanti - 1668 metais pradėta statyti Lietuvos etmono Mykolo Kazimiero Paco lėšomis ir rūpesčiu.

Bažnyčią pastatė architektai J. Zaoras ir Fernandas da Lucca. Vietiniai ir italų meistrai išpuošė jos vidų daugiau nei dviem tūkstančiais gipsinių skulptūrų - nė viena jų nesikartoja!

Taigi, nors perlas ir gražus daiktas, bet jis nė iš tolo neprilygsta šios šventovės meninei vertei ir jos įstabiam grožiui.

Įdomi bažnyčios rėmėjo Lietuvos etmono M. K. Paco istorija: statydamas šv. Petro ir Povilo bažnyčią, jis išreiškė norą būti palaidotas po bažnyčios slenksčiu; šis jo noras buvo įvykdytas 1682 m. Padėtas ir akmuo su įrašu, kaip didikas norėjo: „Hic jacet peccator!“ (Tai lotyniškas įrašas. Lietuviškai – „Čia guli nusidėjėlis!“)

Pasakojama, kad vėliau žaibas suskaldęs tą antkapį, ir vienuoliai

kunigai, kurie turėjo prie bažnyčios vienuolyną, įmūrijo naują antkapį sienoje.

Šie maldos namai dar įžymūs tuo, kad juose buvo radęs garbingą prieglobstį šventojo Lietuvos globėjo karaliačio Kazimiero karstas, dabar jau grįžęs atgal į Vilniaus Arkikatedrą - savo vardo koplyčią.

Popiežiaus pašventinta
Šv. Jėzaus širdies statula
Kryžių kalne.

Lietuva

Alginta Gudėnaitė

Pastatytos pilys ir bažnyčios senos,
Nežinia, kur dingę Gintaro namai...
Kad geri ir darbštūs žmonės čia gyveno,
Tik paskaitęs seną knygą sužinai.

Nors laisva Tėvynė, nors nepuola priešai
Ir gyvent, atrodo, jau yra prasmė.
Vis dažniau čia džiaugsmo ir gerumo ieškai
Noris, kad nutiltų liūdesio giesmė.

Lietuva - čia ošė gūdžios, tamsios girios,
Prieglobstis jos buvo žvėriui ir žmonėms.
Taiklios lėkė strėlės, narsiai kovės vyrai,
Pikti priešai krito vilkduobės gelmėn.

Lietuva - nuo seno rūtom vainikuota,
Gojais išdabinta, sodžiaus jovarais.
Lietuva - kaip sesės austa lino juosta,
Skambanti dainužėm tyliais vakarais.

Kiek legendų, padavimų
Mūs senoliai vis dar žino.
Buvo tai labai seniai,
Kai gyveno milžinai,
Laumės gelsvą kasą pyne
Iš tautosakos lobyno.

Šatrija – žemaičių šventovė

Istorinis Šatrijos kalnas garsėja ne aukščiu
(apie 227 m), bet savo garbinga praeitimi.

Gilioje senovėje Šatrija buvo svarbi
žemaičių šventovė, kur buvo kūrenama
amžinoji ugnis, atliekamos
religinės apeigos. Čia gyveno
žyniai ir šventosios ugnies

kurstytojos vaidilutės. Apie raganas, kurios vasaros saulėgrįžos naktį
- per Jonines lėkdavusios į velnių puotas ant Šatrijos kalno, dar ir
dabar pasakojamos sakmės bei padavimai. Porinama, kad senų
seniausiais laikais Žemaičiuose buvusi daugybė gudrių raganų,
mokėjusių daryti nepaprastus dalykus. Jos ypač mėgdavusios lėkti
ant Šatrijos kalno, netoli Luokės. Ten raganos mokydavosi burtų ir
kerėjimų. Didžiausias raganų susibūrimas ten būdavęs Joninių naktį
- tada, sakoma, jos su velniais keldavusios vestuves, bet skrisdavo
jos ant to kalno ir žiemos naktimis.

Senolis girdėjo - jūs
irgi paklauskite ir
kitiems pasakykite ko
liaudies išmintis moko.

PATARLĖS IR PRIEŽODŽIAI

*Aukštas kaip
šaukštas, ilgas kaip
smilga.*

*Ar ilgam šuniui dešra
po kaklu?*

*Pasileido kaip ubago
botagas.*

*Slankioja kaip dūšia
be vietos.*

*Ar nebijai, kad
zuikiai subadytų?*

Vietos gyventojai dar prisimena, kad labai senais laikais ant Šatrijos kalno buvo gyvi deginami žmonės, įtariami raganavimu. Apskūsta ragana ar raganius būdavo kankinami tol, kol prisipažindavo esą kalti. O kai prisipažindavo, būdavo sudeginami gyvi. Negalėdami ištverti siaubingų kankinimų, turėdavo prisipažinti ir nekalti žmonės. Raganų teismai pasibaigė apie 1807-uosius.

Žmonės pasakoja, kad ant Šatrijos kalno ir vaidendavosi. Pasakoja, kad ant šio kalno naktį vaikščiodavusi iš jo išėjusi karalaitė, apsirengusi sidabru spindinčiais drabužiais. Naktimis ant kalno švytėdavusi kažkokia nepaprasta ugnis. Žmonės sako, kad tai Perkūno ugnis išeidavusi iš kalno. Ant Šatrijos klanų pastačius kryžių ir kalną pašventinus, vaidentis nustojo. Kunigai kalną perkrikštijo Juozapato vardu, bet žmonės jį iki šiol tebevadina Šatrija.

Žibuoklė ir Sraigė

Violeta Palčinskaitė

Neverk, mano vaike.
Tamsiam kelyje
Žibuoklė ir sraigė
Pasaugos tave.

Visi, kas gyveno...
Už tavo pečių
Tylius jų žingsnius
Aš per naktį girdžiu.

Melsvi jų šešėliai –
Tai protėvių dvasios.
Tas kelias be galo.
Į aukštumą tęsiasi.

Nuo miegančių slėnių,
Nuo miesto aikštės –
Tenai – ligi tavo
Likimo žvaigždės.

Neverk, mano vaike,
Pasaugos tave
Žibuoklė ir sraigė.
Ir aš – kelyje.

Prašau

Violeta Palčinskaitė

Palaimink, Viešpatie,
Paukštę mėlyną.
Mano mamą,
Ant debesio miegančią.

Vaiką beginklį.
Kurčią senelį.
Voratinklio pinklės
Į dangų kelias.

Numaldyk, Viešpatie,
Aklą pyktį.
Padėki, Viešpatie,
Mums išlikti.

Padangų narsuoliai

Sofija Sasnauskaitė

“Darius ir Girėnas narsūs vyrai
buvo, perskridę Atlantą, Vokietijoje
žuvo...”

Jaudinantys ir paslaptingi dainos žodžiai. Visiems žinomi,
bet skirtingai suvokiami.

Šiomis dienomis nemažai apie juos girdime. Liepos 17-oji
- narsuolių žuvimo metinė. Kokį žygdarbį atliko Darius ir
Girėnas, kad ir žuvę liko gyvi mūsų atminimuose?

Prisiminkime dainą: “... perskridę Atlantą...” Tai dabar
ne stebuklas sėsti į dabartinius lėktuvus ir skristi skristi, virš žemės
ar vandenynų. O tada, prieš 70 metų, aviacija tebuvo lyg kūdikis,
silpnai einantis pirmuosius žingsnelius. Dariaus ir Girėno skrydis
per Atlantą - antrasis pagal nuskrastą atstumą be nutūpimo (6411
km) ir vienas tiksliausių tuometiniuose skraidymuose, nors

Lietuviški pašto ženklai skirti Dariaus ir Girėno skrydžiui paminėti.

orientuotis beribėje erdvėje lakūnams padėjo tik būtiniausi prietaisai. Net radijo "Lituanica" neturėjo. Matyt, širdžių trauka į gimtąją Lietuvą buvo stipriausia ir rodė tiesiausią kelią. Kol širdys plakė, narsuoliai skrido...

Taip buvo prieš 72 metus, o prieš tai?

Prieš tai, Žemaitijoje gimė ir augo berniukai - Stasys Girskis ir Steponas Jucevičius. Berniukai nežaidė, nebėgiojo kartu, net nieko nežinojo vienas apie kitą. Mat gyveno tolokai: Stasiukas dabartiniame Šilalės rajone, o Stepukas - Klaipėdos.

Giminių, pažįstamų pasakojimais, panašūs buvo tuo, kad nebijojo aukščio. Stasiukas Girskis išikabindavo į vėjo malūno sparną ir pakildavo dangaus žydrynėn. O Stepuką ne kartą yra matę išlipusį į aukščiausią medį ir besidairantį aplinkui... Neilgai jiems teko po Žemaitijos tolumas dairytis. Stepukas dešimties, o Stasys šešiolikos metų su

artimaisiais išvažiavo į Ameriką...

Nenustebkite, kad vaikystėje Darius ir Girėnas kitaip vadinosi. Turbūt žinote, kad ilgos lietuviškos pavardės svetimose šalyse sunkiai ištiriamos. Todėl būsimieji lakūnai jas sutrumpino. Steponas Jucevičius, kurio tėvas buvo Jucevičius Darašius, Amerikoje tapo Steponu Dariumi, o Stasys Girskis - Stasiu Girėnu.

Dariaus ir Girėno paminklas Puntuko akmenyje.

Gyvenimas abiejų nebuvo lengvas. Amerikoje Darius jau pradinėje mokykloje neleido niekam iš savęs, žemaičio šaipytis, ir taikliais kumštelių smūgiais įrodė, kad sugebės mokytis ir apsiginti ne prasčiau už vietinius. Boksas tuomet buvo labai madingas, ir vaikai pamėgo atvykėlį. Sumanumo ir stropumo

Dariui nestigo ir technikos koledže. Vykstant Pirmajam pasauliniam karui, vaikiną savanoriu išėjo į karą. Grįžęs iš karo, įstojo į universitetą. Bet kaip magnetas traukė nepriklausomybę paskelbusi ir atsikurianti Lietuva. Steponas Darius, būdamas dvidešimt trejų metų, parvyko tėvynėn. Įstojęs į karo mokyklą, jis įgyvendino vaikystės svajonę. Prieš pat lemtingą skrydį per Atlantą Darius rašė: „Aš ten gimiau, ten basas po laukus ir miškus bėgiojau. Ten akimis sekiau padangėmis skraidančius paukščius ir galvojau, kad turbūt labai gera ir smagu iškilti taip aukštai ir plasnoti iš vienos vietos į kitą. Nei kojos pavargsta, nei akmenys, nei dilgėlės duria... ”

Metams bėgant, svajonės pamažu pildėsi. Lietuvos karo aviacijoje Darius ištarnavo penkerius metus ir į Ameriką grįžo jau patyręs lakūnas, turintis kapitono laipsnį. Grįždamas turėjo tuo metu tikrai didvyrišką svajonę, - iš Niujorko į Kauną parsikristi lėktuvu, niekur nenutūpiant.

Buvo 1927-ųjų gegužė ir taip atsitiko, kad važiuodamas per Paryžių, Darius kaip tik pataikė į jauno amerikiečio lakūno, perskridusio Atlantą, sutiktuvės. Svajonė dar labiau sustiprėjo.

Nuo to laiko Darius gyveno vien šia mintimi ir ruošėsi

būsimam skrydžiui. Giminėms padedant, jis nusipirko lėktuvą, ėmė dalyvauti skraidymų varžybose, nepasisekus joms, su kitu amerikiečiu lakūnu įsteigė akcinę bendrovę, skraidino keleivius, pašta, mokė kitus skraidyti. Tuomet ir susipažino su lėktuvų mechaniku ir lakūnu Stasiu Girėnu.

Neišpasakosi visų rūpesčių ir sunkumų. Lakūnai patys nusipirko lėktuvą. Paruošti jį tolimai kelionei reikėjo antra tiek pinigų. Paramos kreipėsi į Amerikos lietuvius.

Pagaliau pasiruošta! Galima skristi! Bet virš Atlanto ėmė siautėti audros... Gegužės pradžioje, atsisveikino su namiškiais, draugais bei rėmėjais ir atskridę į Niujorko Beneto aerouostą, Darius su Girėnu, kaip ir kiti tuo metu ketinę skristi lakūnai, iki liepos 15-osios laukė tinkamesnio oro.

1933-jų liepos 17 -ąją Kaune jų nekantriai laukė dvidešimt penki tūkstančiai žmonių ir dainavo: "Atskrend sakalėlis"... O sakalėlis - oranžinė "Lituanica" - už 650 km nuo Kauno, svetimame Soldino miške, sparnais kliudė ne dainos eglelę, o aukštas pušis ir su trenksmu smigo žemėn...

Juos pirmieji aptiko vokiečių valstiečiai. Darius, smūgio išmestas iš lėktuvo, gulėjo netoliese. Dar tikėjo jo laikrodys, švietė iš rankos iškritęs elektrinis žibintuvėlis... Girėnas, prieš katastrofą vairavęs "Lituanicą", sėdėjo kabinos nuolaužose, stipriai suspaudęs vairą... Lėktuvo laikrodžių rodyklės sustingusios pačiame vidurnakty – 0 valandų 36 minutės...

Iš mūsų kūrybos

TRYS PAGEIDAVIMAI

Vieną kartą Simas ėjo per mišką. Jis buvo nusiminęs, nes ir vėl gavo blogą pažymį. Tik staiga prieš jį atsirado mažas žmogelis su ilga barzda ir sako:

- Žinau, kad tau nesiseka. Bet tu neliūdėk. Štai imk šitą dėžutę.

Joje rasi tris

sėkleles. Tos sėklelės stebuklingos. Jeigu tik tu norėsi, kad išsipildytų koks tavo noras, įkask sėklelę į žemę, ir jis išsipildys.

Tai pasakęs, žmogelis padavė Simukui dėžutę ir dingo. Simukas labai apsidžiaugė. Pirmas jo noras buvo, kad jis būtų protingas. Kitą dieną mokykloje jis gavo penketą. Simukas labai apsidžiaugė, kad sėklų stebuklinga galia veikia.

Kitas jo noras buvo turėti šuniuką. Jis irgi išsipildė. Prie jo durų stovėjo šuniukas. Simukas dar kartą apsidžiaugė. Jis parodė šuniuką šeimynai. Simuko seserys labai pavydėjo.

Seserys paklausė, kodėl jos negali turėti šuniuko. O tėtis pasakė, kad jie nėra turtingi, kad galėtų turėti šuniuką. Nuo tų

žodžių Simukas žinojo koks bus jo trečias noras – būti turtingu. Tuo metu kažkas paskambino į duris. Kai Simas atidarė duns, pamatė aukso krūvą.

Šeštadienį Simas nuėjo rinkti obuolių, senukas dar kartą atėjo. Senukas paklausė, ką Simas padarė su sėklomis. Simas atsakė, kad jis paprašė turėti daug žinių, po to – turėti šuniuką ir jo tėvams būti turtingiems.

Mažiukas žmogutis padavė dar tris sėklas ir pasakė:

- Tu pasielgei su jomis gerai, todėl gauni dar tris stebuklingas sėklas.

Ir Simukas kiekvieną kartą gaudavo tris sėklas, kai padarydavo gerą darbą.

*Simona Jankevičius,
Rasos lituanistinė m-kla
Naperville, IL*

Sveikinimai mano Tėveliui

Mielas Tėti,

Nuoširdžiai sveikinu Tave, mano tėti, su Tėvo diena. Tu esi labai griežtas, bet labai saugai mane nuo neteisingų kelių. Tu su mamyte mane stiprini ir lavini mane, kad būčiau pasiryžęs žengti į tikrą pasaulį. Tėti, Tu daugiausiai dirbi ir tau sunku išlaikyti mokslus ir dirbti dviejuose darbuose. Ir, kai grįžti namo pavargęs, tai vis tiek turi nuotaiką

sutaisyti, ką aš sugadinau.

Linkiu, tau Tėti, laimingų dienų, sveikatos ir stiprybės ir mažiau rūpesčių.

Vytautas Skripkauskas

K. Donelaičio lituanistinė m-kla

Vašingtono apylinkė

Miške

Vieną skaistų rytą aš atsikėliau ir man atėjo gera mintis, kad šiandien aš padarysiu skanius pietus. Tai tą rytą aš užsidėjau šiltą megztinį ir pasiėmiau pintą krepšį kur dėčiau grybus ir išėjau į mišką grybauti. Pakeliui pamačiau voveraitę su pūsta uodega. Miške radau daug didelių baravykų, raudongalvių, ūmėdžių, voveruškų, lepšių ir kazlėkų. Grįžtant namo aš priskyniau daug spalvotų gėlių. Kaip atėjau namo padariau pietus.

Visiems buvo labai skanu ir smagu.

Gintarė Kregžytė,

Šv. Kazimiero lituanistinė m-kla

Los Angeles, Kalifornija

Debesėlis

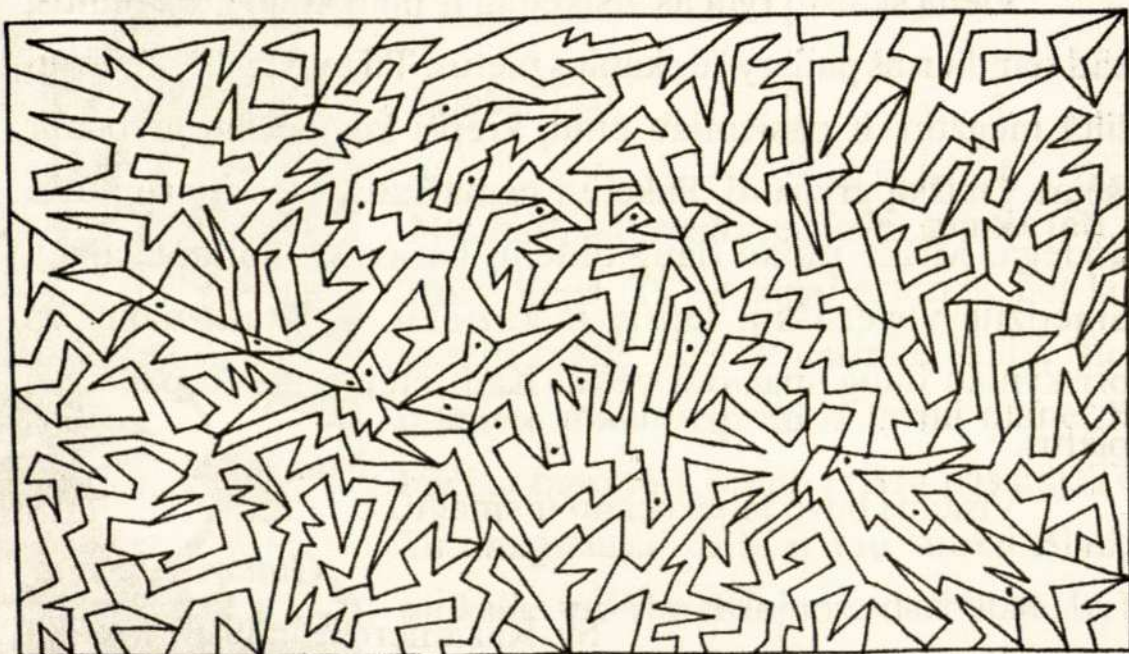
Debesėli pilkas,
Debesėli baltas,
Debesėli juodas,
Ką tu mums neši?

Aš nešu jums saulę
Aš nešu jums lietų
Aš palaistau sodus
Ir Jūsų gėles.

Lyki, lyki debesėli
Tik neneški griaustinėlio.
Tas griaustinis ir žaibai
Vaikus gąsdina labai.

Debesėli kamuolini,
Debesėli plunksnini,
Debesėli tu lietaus
Nesupyki ant žmogaus.

Aistė Sadauskaitė

Takai

Nuspalvink plotelius, kuriuose yra taškai...
Ir kažką pamatysi. Ką? O tu nuspalvink...

MAMAI

Miela Mama,

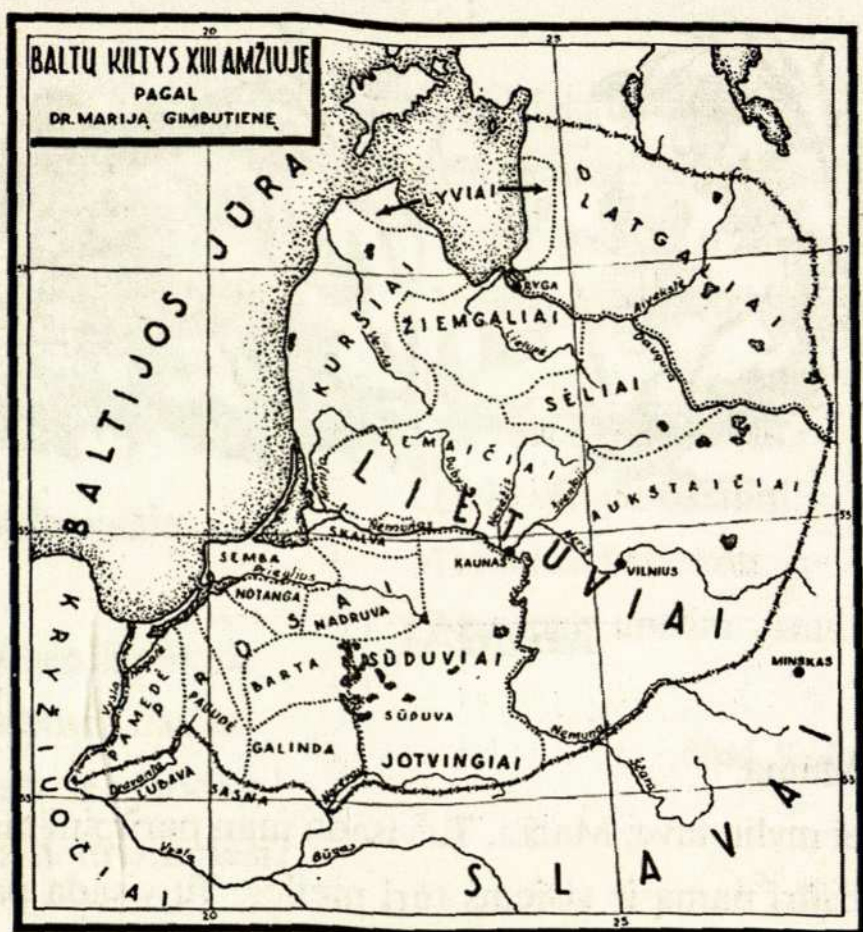
Aš labai myliu tave, Mama. Tu visada man parūpini maisto, drabužių, prižiūri namą ir visiems turi meilės. Tu visada padedi būti man gerai ir sveikai. Tu irgi dažnai (bet ne visada) supranti, ką aš jaučiu. Mama, visada žinai ką daryti, jeigu aš užsigaunu arba jeigu aš susergu. Tu neleidi man daryti visų dalykų, kuriuos aš noriu daryti, pavyzdžiui nusipirkti dalykų, kuriuos aš noriu nusipirkti, bet tu darai iš meilės, kadangi tu žinai daugiau. Nors tu neleidi man visko daryti, tu žinai, kad aš nesu mažiukas, ir tu truputį po truputį leidi man daryti dalykus, kurių aš niekad negalėjau daryti, kai aš buvau mažesnė. Tu, mano Mama, myli mane, ir aš irgi tave labai myliu.

Tavo dukra Audra

Audra Nakaitė,

Vašingtono apylinkės

K. Donelaičio lit. m-kla

LIETUVA

Senais laikais Lietuvoje buvo daug miškų, pelkių ir ežerų. Tuomet gyveno karaliai ir kunigaikščiai. Jie pastatydavo daug gražių pilių. Tais laikais karaliai buvo labai turtingi ir visą pilį labai gražiai papuošdavo. Dabar niekas tiek daug pinigų neturi Lietuvoje.

Senovėje irgi buvo daug karų. Šiais laikais tiek daug karų nėra. Bet šiuo metu yra žymiai stipresni ginklai, kurie vienu smūgiu išžudo labai daug žmonių.

Seniau Lietuvoje žmonės turėjo tik kardus ir durklus. Tada jie neturėjo mechanizuotų labai žalingų ginklų. Lietuva buvo graži, stipri žaliuojanti šalis.

*Indrė Vyšniauskaitė,
Šv. Kazimiero Lituanistinė m-kla
Los Angeles, Kalifornija*

Šluotos

Rask, kiek šluotų paslėpta šiame piešinyje!

ŠLUOTĖ

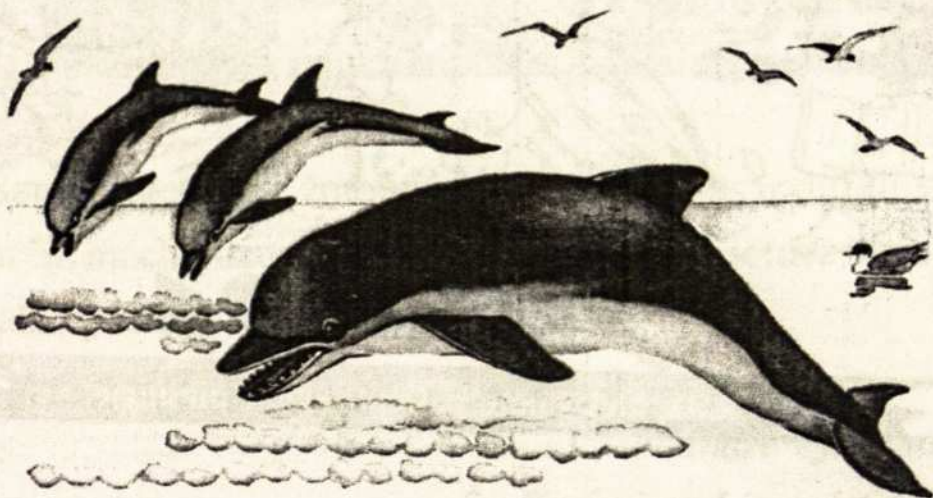
Daug pasaulio įdomybių
Nori sužinot vaikai,
Jas visas Žiniukas žino
Ir užrašo tau tiksliai.
Nori būti Žiniuku,
Tai skaityki iš pradžių...

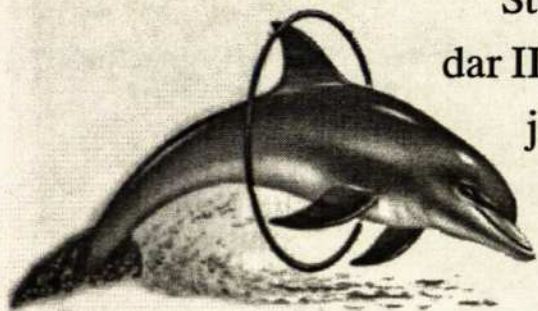
AR ŽINAI?

JŪROS INTELIGENTAI

HENRIKAS PUSKUNIGIS

Daug rašoma, pasakojama apie delfinus, ginčijamasi dėl jų. Neretai galima išgirsti madingą klausimą: "Ar iš tiesų delfinai protingesni už žmogų?" Na, suprantama, už žmogų protingesni jie nėra. Tačiau šių grakščių jūros gyventojų nuovokumas, ypatingas gyvenimo būdas, nesavanaudiškas prierašumas prie žmogaus jau daugelį šimtmečių kelia tiesiog nuostabą ir susižavėjimą. Yra sukurta daug gražių legendų, aprašyta ir tikrų įvykių, liudijančių apie šių protingų gyvūnų išskirtinumą.

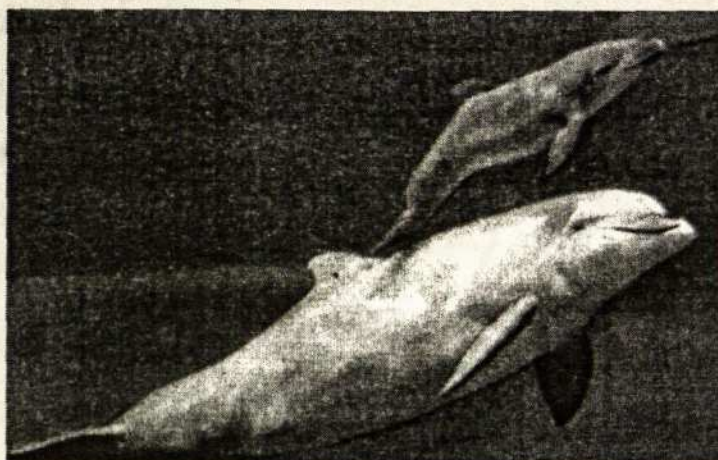
Štai ką rašė Antikos poetas Opijanas
dar II mūsų eros amžiuje: "Visi tie, kurie
jūrose gyvendami gimdo gyvus
palikuonis, stipriai globoja savo
vaikus ir spindi jautria meile jiems.

Iš prigimties delfinai yra arčiausiai
dievybės. Kažkada delfinai, kaip ir žmonės, gyveno miestuose
kartu su kitais mirtingaisiais. Tačiau Dievas jiems įsakė sausumą
pakeisti į jūros gelmes ir žuvimis pasiversti. Bet dvasią jie
išsaugojo: protas jų ir elgesys liko panašus į žmonių".

Nekaltinkim senovės autoriaus už tai, jog manė, kad
delfinai yra žuvys. Taip manė tuomet visi. Geriau paklausykim
kito Antikos vyro, gyvenusio tuo pačiu metu, kaip ir Opijanas.
Tai Elejanas. Jis buvo romėnas, tačiau iš pagarbos graikų kultūrai
rašė tik graikiškai. Pasakoja tas Elejanas apie berniuką, kurį
pamilęs delfinas. Atsitiko tai Aleksandro Makedoniečio laikais.

Jasono mieste, įsikūrusiame Karijos jūros pakrantėje,
gyvenęs berniukas, vardu Dionizijus. Grįždamas iš mokyklos,
jis pagal seną paprotį apsiplaudavo jūros vandeniui. Kartą, jam
su draugais besimaudant, netoliese pasirodė delfinas. Matyt,
delfinui Dionizijus patiko, nes jis iš karto priplaukė prie jo. Šis,
aišku, iš pradžių labai išsigando, tačiau greitai susidraugavo su
ateiviu iš jūros. Žmonės dažnai matydavo, kaip delfinas,
užsisodinęs ant nugaros berniuką, nuplaukdavo taip toli į jūrą,
kiek tik panorėdavo jo mažasis draugas. Kartą, išvargęs
Dionizijus, atsisėdo ant delfino nugaros, apsikniaubė aštrų
nugaros peleką, kuris įsmigo jam į pilvuką. Vanduo paraudo
nuo kraujo, berniukas nustojo kvėpuoti, ir delfinas viską suprato.
Negalėdamas susitaikyti su savo jaunojo numylėtinio mirtimi,
jis nusižudė iššokdamas į saulės kaitinamą krantą.

Tokių pasakojimų pilna Plinijaus Vyresniojo ir Plinijaus Jaunesniojo veikaluose. Daug legendų apie delfinus galima rasti Polinezijos tautelių pasakojimuose.

Nemažai panašių istorijų nutinka ir mūsų dienomis. Štai viena jų, kurią neseniai aprašė Amerikos spauda.

Floridos gyventojas su žmona ir mažu šuniuku išplaukė motorine valtimi jūron. Viskas klostosi gerai, kol nesugedo motoras. Vyrui nepasisekė jo pataisyti. Jūra vis labiau nerimo, kol pagaliau jų valtį užgriuvo didžiulės bangos. O kitą dieną valtį apsupo būrys ryklių. Tačiau tuo metu netoli valtės pasirodė nelaukti gelbėtojai - keletas delfinų. Stipriais uodegos smūgiais ir aštriais dantimis jie nuvijo ryklius ir ėmė saugoti valtį. Kai tik delfinas - sargas nuplaukdavo toliau nuo valtės, rykliai vėl mėgindavo ją pulti, tačiau tą pačią akimirką kelią jiems pastodavo delfinai. Šitaip truko keletą parų. Visos maisto atsargos pasibaigė.

Penktą dieną pasikeitė vėjas, ir tolumoje pasirodė žemė. Delfinai tik tada paliko valtį, nes išsigelbėjimas buvo nebetoli (iki kranto beliko 200-300 metrų).

Būtų galima surasti daugybę pasakojimų apie tai, kaip delfinai gelbsti skęstančius, parodo laivams žuvų telkinius arba praveda juos pro pavojingas vietas.

Mokslininkai labai kruopščiai tyrinėja delfinų leidžiamo garso signalus, kurių priskaičiuojama vos ne 30 (išstis mūsų raidynas!). Tai įvairūs švilpesiai, kryžstavimai, gergždėjimai,

rikšmai. Stebėtojai, pasižymintys optimizmu, sako, jog tai delfinų kalbos garsai. Jeigu taip, tai gal galima žmogui išmokti kalbėti delfiniškai, o delfinus išmokyti kalbėti žmogiškai? Deja, visi iki šiol bandymai buvo nesėkmingi. Tiesa, amerikiečių mokslininko A. Lilio delfinas, vardu Elvaras, po kelerių mokymosi metų, nors ir neišmoko angliškai, bet pasirodė esąs puikus

mėgdžiotojas. Jis pirmasis iš delfinų vieno bandymo pradžioje pasakė: „Puiku, pradėsime“ (šiuos žodžius paprastai prieš bandymą sakydavo dresiruotojas, o kiti delfinai irgi išmoko pamėgdžioti panašius žodžius.

Visa tai labai įdomu, tačiau kol kas neaišku, ar jie supranta, ką kalba, ar tai tik garsų mėgdžiojimas, kaip daro papūgos. Tikriausiai vis dėlto ši jų kalba mažai kuo skiriasi nuo papūgos kalbos. Patys delfinų garsai - tai paprasčiausi signalai, kuriais palaikomi ryšiai grupėje. Prisiminkime, kad ir beždžionės, kurios bendravimui vienai su kita bei savo jausmams parodyti naudoja vos ne pusę šimto įvairiausių signalų. Netgi vištos, rodos tokie kvaili padarai savo „kalboje“ turi 10 – 15 garsų.

Protingas ir draugiškas delfinas už savo draugiškumą, darbštumą, nesavanaudiškumą visada bus gerbiamas ir mylimas žmonių.

Juokų maišelis

Buvo maišelis pilnas juokų
Išbiro, išlakstė – po vieną, po du.
Pasislėpė jie po "Eglutės" šakelėm,
Bus linksma skaityti vaikams ir tėveliams.

Mokiniai išsirusė į žygį.

- Ar jaučiat kaip kvepia miške?
- Jaučiu – labai gardžiai
kvepia sumuštiniai Petriuko
kuprinėje...

Jonukas atnešė tėčiui piešinuką.

- Žiūrėk kaip gražiai aš tave
nupiešiau.
- Gražiai, - džiaugiasi tėtis, - tik
kodėl mano plaukai žali?
- Tai kad aš niekaip negalėjau
rasti nuplikusios spalvos.

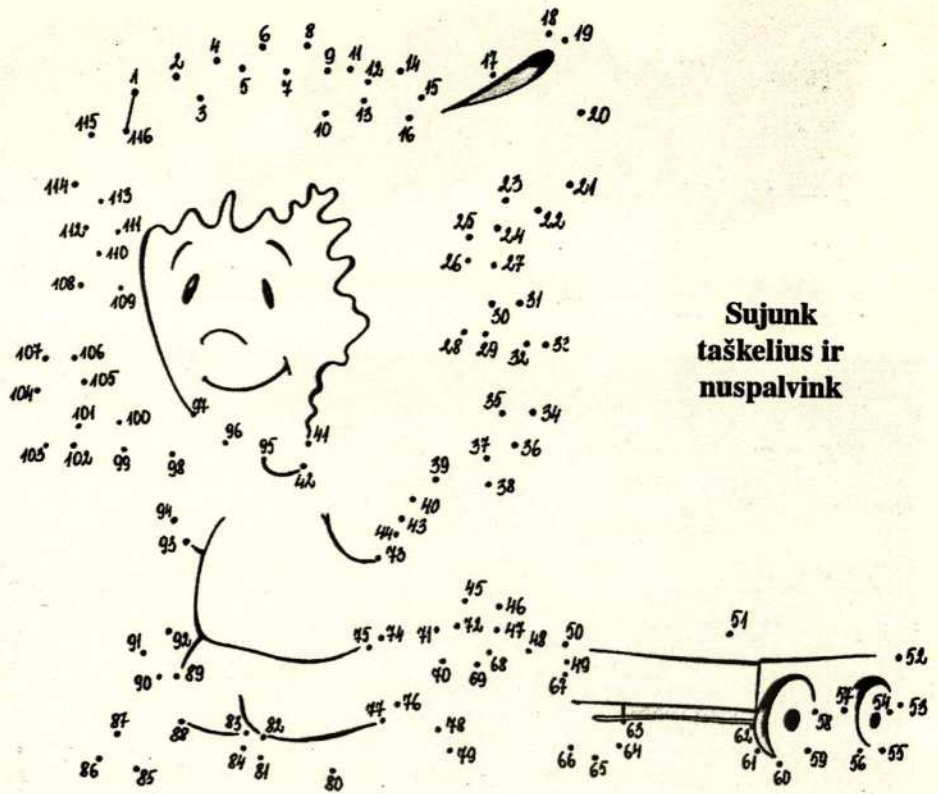

Mama:

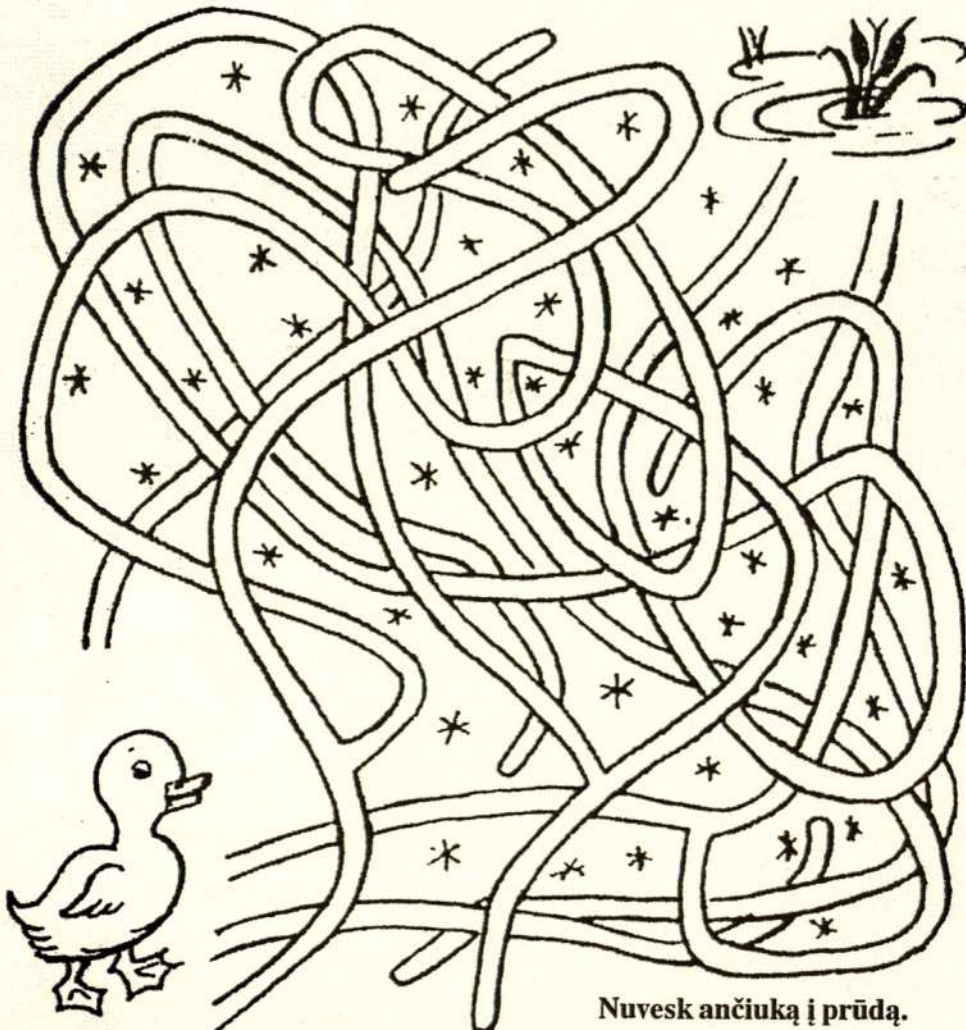
- Salotos tokios neskanios! Ar
nuplovei jas?
- Žinoma! Ir dar su muilu! –
atsako dukra.

- Ką daryti, kad ir
protingiausias žmogus
nesugalvotų sprendimo?
- Uždaryti apvaliame
kambarėje ir liepti atsisėsti į
kampą.

Sujunk
taškelius ir
nuspelvink

Nuvesk ančiuką į prūdą.

Brigitos Dubauskaitės piešinys. Maironio lituanistinė mokykla.

ISSN 1078-411X

EGLUTĖ

8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL. 60465, USA
Tel. 708-430-1911